

הישן תחת המטה פרק שני סוכה כג.

עין משפט
נר מצוה

יד א ב מו' פ'ד מהל'
סוכה הל' ה טו'טע'
ל"ח ס' מרכס טע"ף ב:
מו ג מ"י ט' הלכה טו'
טו'טע"ע ח"ט ס' תל'
טע"ף יא:

לעו רש"י

לר"י ר' דפנה.
ב"י י"ש גרידוס
(ובפרט פירות הדפנה).

רבינו הגנאל

ואוקימנא ביכולה לעמוד
ברוח מצויה דיבשה ואניה
יכולה לעמוד ברוח מצויה
דיש, ור' עקיבא היא,
דאמר סוכה דירת ערבי
בעיקר, וקימא לן כותיה.
פ"קא בראש האילן או
על גבי הגמלא שפחה,
ואין עולין לה ביום
טוב, ואוקימנא לר' מאיר,
דהניא העושה סוכתו על
גבי בהמה, ר' מאיר
מכשיר, ור' יהודה פוסל,
משום דבעי סוכה דהויא
ליה לשבעת ימי החג,
כדכתיב בסכות תשוב
שבעת ימים, והא אין
יכול לעלות לה ביום
טוב, דתנן אלו הן משום
שבות לא עולין באילן
ולא ורובין על גבי בהמה,
ור' מאיר אמר לך, הא
נמי מדאורייתא חזיא ורבנן
גזרו בה. ת"ר עשה
לבהמה דופן, ר' מאיר
פוסל ור' יהודה מכשיר,
שהיה ר' מאיר אומר כל
דבר שיש בו רוח חיים
אין עושין אותו לא דופן
לסוכה ולא לחי למבוי כו'.
מאי טעמא דר' מאיר, אמר
אביי גזירה שמא תמות
כו', משום גזירה פוסל
מכלל דדופן מעליא הוא,
והא איכא רווחא דמכריסה
ועד ארעא, ושנינו דעבד
לה בהוצא ורפנא, ומשום
שלא תרבע תחתיה, תלאה
בכתלים כו'.

דתניא העושה סוכתו בראש הספינה. שפיר גרים צרייתא
בראש העגלה דפליגי נמי בראש העגלה כדפרישי' לעיל
(דף כ"א: גד"ה שאין) ולא כמו שפ"י ר"ת בפ"ק (דף י: ושם גד"ה
העושה): ע"ל גבי בהמה. פ"ה נתן לתמות על צ' סוקים להיותם

קרקעית הסוכה ועשה למעלה מחזיתם
וקיבך רבי יהודה פוסל ומכאן קשה
לפ"ה דמתניתין דלעיל (דף כ"א: גבי
סמך סוכתו צכרעי המטה כפ"י
לעיל וי"מ דהכא לאו צמיטלטל הסכך
על גבי הבהמה דל"כ למה לי קרא
לר' יהודה תיפוק ליה משום דאין
לה קצע כדפרישית לעיל אלא העמיד
סוכה על ד' קונדסים וסמך עליהם
הסכך והכניס שם הבהמה ועשה
עליה קרקעית ומחזיתיה עד לסכך
ללא חזית לשצעה דאין עולין על
גבי צהמה צ"ט טו'ז:

סוכה הראויה לשבעה. מהאי
טעמא נמי היה פוסל
צסוכה על גבי אילן: ור"ב יהודה
מכשיר. שצלא סמך הסוכה על גבה
איירי דל"כ הו"ל לא כסמכה ככרעי
המטה: ור"א גורא אקבר. כשהמת
מונח צקצר מניחין על הקצר אכן
גדולה לתמוס את חללה והוא נקרא
גולל כדמוכח במסכת אהלות פרק
ט"ו [מ"ח] דתנן קורה שעשה גולל
לקצר צין מוטה על ידה צין עומד
אין תמא אלא כנגד הפתח ועוד
מניא צתוספתא דלהלות [פ"ט ע"ג] גל
של צכרות גולל י לקצר הנוגע צתוכו
עד ארצעה טפחים תמא צכרי רבי
יהודה וצתכמים אומרים אינו תמא
אלא סדר הפנימי זורכו של קצר
שממע דנקרא גולל מה שסותם החלל
ועוד תניא צתוספתא דלהלות סוף
פרק י (ע"ג) שמי צכנים גדולת של
ארצעה טפחים שעשאן גולל לקצר
המאהיל על גבי שתייה תמא ניטלה
אחת מהן המאהיל על גבי שניה
טהור מפני שיש לתומאה דרך שתלא
מכל הני משמע שמתח הגולל כולו
חלל ואע"ג דצפ' צהמה המקשה (חולין
דף ע"ג.) נפקא טומאה הגולל מדכתיב
על פני השדה דמשמע דאין דבר על
גבי הגולל ועומד מגולה על פני
השדה זימנין דאינו מגולה כי היא
דגל של צכרות דאינו תמא אלא סדר
הפנימי ודופק הנוכח בכל מקום עם
הגולל הם צכנים שהגולל נשען עליהם
דמתן פרק צ' דלהלות [מ"ד] ואיזהו
דופק את שהגולל נשען עליו אצל
דופק דפקין טהור דפעמים מניחין
אצן לסמוך אותה שהגולל נשען עליה
והיא נקראת דופק דפקין ור"ן
לקדקק הא דאמר פ' העור והרטוב
(חולין דף ק"ב:) דגולל מטומא צמגע
וצהאל היכי דמי צשלמא מגע אפשר

הואיל ואם ינטל האילן נופל קרקעית הסוכה שאינו יכול לעמוד
בסמיכת שמים שצ"ל אין עולין לה ציום טוב דמשמטש צאילן:
גמ' לא כלום היא. דלפ"י דירת ערבי לא הויא: שאינה מצויה
דיבשה. הוי כרוח מצויה דים: יכולה לעמוד כרוח שאינה מצויה
דיבשה. דהיינו רוח מצויה דים דכולי
עממא כו' אף ע"ג דלינה עומדת
כרוח שאינה מצויה דים דלפ"י למאן
דבעי סוכה דירת קצע איכא: על
גבי צהמה. כגון נתן לתמות על שני
סוקים והם קרקעית הסוכה ועשה
למעלה מחזיתם וסך: הראוי לשבעה.
והשתא דגזור רבנן אין עולין לה
נמלאת שאינה ראויה ליום ראשון:
ולא פסין לציראות. דתנן צבעירוצין
(דף פ"ז:) עושין פסין לציראות ארבע'
דיומדין לצור צצרשות הרצים והצור
עמוק עשרה דהוא רה"ו ואין יכול
למלאות ממנה אלא אם כן מוקף
מחזית ומפני צהמות עולי רגלים
התירו המחזית צצרצעה דיומדין
לארבע פיאות ואמר ר' מאיר ללא
עבדין חלא מהיך צבעלי חיים וטעמא
מפרש לקמן: ולא גולל לקצר. כלומר
אם עשהוהו יסיפו לארצו של מת אין
שם גולל עליו לטמא דלמרי צצהמה
המקשה דגולל מטומא צמגע וצמטש
וצהאל דתניא (חולין דף ע"ג.) על פני
השדה לצכרות גולל ודופק: ור' יוסי
הגלילי. מפרש לקמיהם טעמא: גורה
שמא תמות. הבהמה ציום טוב ותפול
ואין כאן דופן ונמלא צטל ממזות
סוכה ולקמיה [מ"ג] פריך וצגולל דקולא
היא מאי טעמיה: קשור. דליכא
למימש שמא תצרח: דכולי עלמא.
צין לצכרי צין לצרי זירא מכשיר
רבי מאיר: דאי נמי יום. ופול
יש צננלחו עשרה: מיסה לא שכיחא.
ואפילו רבי מאיר לא פסיל: והאיכא
רווחא. דציני כרעי שהיא פירצה
ואפ"י כשהיא חיה: דעבדי ליה.
גדר צין רגליה: צהאל ודפנא.
הואל לולצי דקל. דפנא ענפי עץ
סקורין לורי"ר וגדל צו פרי סקורין
צאיי"ש: רבעא. רוצנת: אשלי.
צצלים: הא מסיחה צאשני מלעיל
ואם תמות אינה נופלת: זימנא דמוקי
לה פחוס מג' כו'. פעמים שאין
צצובהה של צהמה אלא צצעה ומשהו
וסוכה עשרה דקאי לה צצמות
משלשה סמוך לסכך ואמרינן לצוד:
וכיון

זה הכלל כל שינטל האילן ויכולה לעמוד
בפני עצמה כשרה ועולין לה ביום טוב:
גמ' מני מתניתין רבי עקיבא היא דתניא
העושה סוכתו בראש הספינה רבן גמליאל
פוסל ור"ע מכשיר מעשה ברבן גמליאל
ור"ע שהיו באין בספינה עמד ר"ע ועשה
סוכה בראש הספינה למחר גשבה רוח
ועקרתה אמר לו רבן גמליאל עקיבא היכן
סוכתך אמר אביי דכולי עלמא "היכא
דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה
לא כלום היא יכולה לעמוד בשאינה מצויה
דיבשה כ"ע לא פליגי דכשרה כי פליגי
בריכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה ואינה
יכולה לעמוד (ברוח שאינה מצויה דיבשה)
רבן גמליאל סבר סוכה דירת קבע בעינן
וכיון דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דים
לא כלום היא ר"ע סבר צסוכה דירת ערבי
בעינן וכיון דיכולה לעמוד ברוח מצויה
דיבשה כשרה: או על גבי גמל כו': מתני'
מהי רבי מאיר היא דתניא העושה סוכתו
על גבי בהמה ר"מ מכשיר ורבי יהודה פוסל
מ"ט דרבי יהודה אמר קרא יחג הסוכות
תעשה לך שבעת ימים סוכה הראויה
לשבעה שמה סוכה ורבי מאיר הא נמי
מדאורייתא מחזא חזיא ורבנן הוא דגזרו בה
ע"עשה לבהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל
ור' יהודה מכשיר שהיה ר"ב מאיר אומר
כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין אותו
לא דופן לסוכה ולא לחי למבוי ולא פסין
לבידאות ולא גולל לקצר משום רבי יוסי
הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו גיטי
נשים מ"ט דר' מאיר אביי אמר שמא תמות
רבי זירא אמר שמא תברח בפיל קשור כולי
עלמא לא פליגי דאי נמי מיית יש בנבלתו
י כי פליגי בפיל שאינו קשור למאן דאמר
שמא תמות לא חיישינן למאן דאמר גורה
שמא תברח חיישינן למאן דאמר שמא
תמות ניחוש שמא תברח אלא בפיל שאינו
קשור כולי עלמא לא פליגי כי פליגי בבהמה
קשורה לכו"ד גורה שמא חיישינן לכו"ד
גורה שמא תברח לא חיישינן ולמאן דאמר גורה שמא תברח
תמות מיתה לא שכיחא והאיכא רווחא דביני בני דעביד ליה בהוצא
ודפנא ודלמא רבעה דמתוחה באשלי מלעיל ולמאן דאמר גורה שמא תמות
נמי הא מתוחה באשלי מלעיל זמנין דמוקים בפחות משלשה סמוך לסכך

(א) לעיל ז: (ב) ז"ל כרוח
מצויה דים כן גירסת
מוספות לעיל ז: ד"ה
העושה וכו' הא"ש
הר"ן (א) נלקמן (כ):
(ד) עירובין מד. ז: (ה) נש
טו: (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא)
(יג) (יד) (טו) (טז) (יז)
שעשאו גולל, (י) (יא)
שליש, (ט) וע"ע מוס'
כרכות יט: ד"ה מלגן
וכו'.

תורה אור השלם

1. חג השבועת תעשה לך
שבעת ימים באספך
מגרתך ומעקבך:
דברים טו יג

מוסף רש"י

בראש הספינה. שהיא
גבוהה מאד, כספינת הים
שהן גדולות והרוח חלה
ועוקמתה (ועיל ז:).

מן הזד אלא צהאל מאי אריא משום גולל תיפוק ליה משום שהקצר סתום ותניא צניזר פ'
סתום דלמרי טומאה צוקעת ועולה צוקעת ויורדת ואין לומר דל"אטרריך היכא דאין המת צקצר דאי לימיה אם כן לא מטומא משום גולל
דלפ"י כי אימיה יש מקום לטומאה ללאה לא מטומא ואין לומר נמי כגון צדולט חוץ לקצר דהא מה שחוץ לקצר טהור כדקאמרינן אין
טמא אלא כנגד הפתח דהא דקתני סיפא עשה ראשה גולל לקצר אין טמא אלא עד ארצעה טפחים היא כשתמנה על הקצר מעומד
איירי דכולה כנגד הפתח ועד ארצעה דקתני היינו צצובהה דומיא דההיא דגל של צכרות לצרי יהודה ומיהו מניין למימר דל"אטרריך
למאהיל על הגולל כנגד מחזית הקצר שהגולל מונח עליהם דלע"פ שאין מאהיל כנגד חלל הקצר טמא משום דמאהיל על הגולל דאם
אין שם גולל טהור: בפי"ק קשור בור"י עלמא לא פליגי. לשון הש"ס משונה כאן משאר מקומות דרבי זירא ואצ"י תרתייהו מפרשי טעמא
דרבי מאיר והוה ליה למימר מאי צינייהו והוא מפרש והולך צגשן פליגי: ור"מאן דאמר שמא תמות ניחוש שמא תברח. דלע"ג למאן דאמר
שמא תצרח נמי על כרך ר' יהודה דמכשר לא חייש מ"מ אצ"י אליצא דר"מ דחייש למיתה דלא שכיחא כ"ש דיש לו לחוש לשמא תצריחא: